

„Naj dosežejo nedolžne otroške duše, da bi se mi pomirili in da bi se zopet bratovski objeli; da bi se vpostavil red mira in pravice; da bi čimprej zasvetila zarja srečnejše bodočnosti človeške družbe.“
Papež Pij. XII.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za prihodnjo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov 30 Din, na skupni 24 Din, za inozemstvo 72 Din, z Mariljnim L. 100 Din, za Ameriko 3 dolare
Štev. položnice 11-806
Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Naš odnos do Rusije

Naša država je pred kratkim sklenila z Rusijo trgovinsko pogodbo. Pogodba določa, da bo Jugoslavija v Rusijo izvažala nekatere svoje izdelke in pridelke, uvažala pa iz Rusije stvari, ki jih pri nas rabimo. Odkar obstoja naša država, nismo imeli z Rusijo nobenih pogodb. Naša država namreč še vedno ne priznava sedanjega komunističnega vodstva v Rusiji. Stoji še vedno odločno na stališču, da komunizem v Rusiji ni izraz narodove volje in zato kot država ne more imeti nobenih stikov — ne političnih, ne gospodarskih z rusko komunistično vlado. To stališče je od vsega začetka do danes ostalo neizpremenjeno.

Pred mesecem je pa kar nenadoma naša država poslala v Rusijo trgovinsko zastopstvo, ki naj sklene z Rusijo trgovinsko pogodbo. Ta pogodba je bila tudi v resnici podpisana in naše zastopstvo se je že vrnilo iz Moskve. Ta nenadni preokret naše države do Rusije je vzbudil doma in po svetu veliko zanimanje. Začele so se širiti najraznovrstnejše govorice. Naša vlada je ponovno izjavila, da se naša politika doma in tudi v Rusiji ni nič spremenila in da je ta stik z rusko vlado samo nujna potreba v sedanjem času, da dobimo nova tržišča. Naši neprijatelji doma in v tujini so pa izrabili to priliko in začeli širiti razne stvari in laži radi tega koraka naše vlade.

Komunisti in prijatelji boljševikov doma in v tujini so dvignili glave in začeli trositi vesti, da bo sedaj naša država pustila pri miru komunizem in mu ne bo več delala ovir pri razdiralnem delu v naši državi. Začeli so sanjati, da je končno tudi naša država spoznala, da nam Rusija in njeni komunistični voditelji lahko pomagajo in da so naši prijatelji. Govorili so celo in širili vesti, da smo prosili ruske komuniste, naj nas ščitijo pred zunanjimi sovražniki. Rusija, da je slovanska in tudi mi smo Slovani, zato moramo skupaj braniti svoj dom in Slovanstvo.

Vsem tem govoricam in lažem je naša vlada naredila konec in izjavila, da se naša politika do komunizma ni nič spremenila in da tudi ne rabimo nobenega komunističnega varstva. Še vedno odločno odklanjamo komunizem in ne pustimo, da bi tudi pri nas nemoteno vršil svoje razdiralno delo.

Slovenci smo veseli te izjave naše vlade. Tako bomo tudi odslej preganjali komunizem, ker nam prinaša samo razdejanje in suženjstvo. Komunizem ni prinesel še nobenemu narodu odrešenja, niti ruskemu narodu ne, ampak samo suženjstvo. Zato se bomo Slovenci skupaj z brati Hrvati in Srbi še dalje borili proti komunizmu, kar smo v zadnjem času ponovno pokazali.

V tem boju zoper komunizem pa ne smemo pozabiti, da naš cilj ni samo, da odvrnemo komunizem od naše zemlje in države, ampak je naš cilj izbojevati nov red, ki bo slonel na pravici in ljubezni, kakor nam ga kaže krščanstvo. Kakor proti komunizmu velja naš boj tudi proti sedanjemu krivičnemu redu kapitalizma in svobodomiselstva. Ne pozabimo na ta cilj. Resno se vprašajmo, ali tudi zadosti storimo, da se kapitalizem uniči in postavi nov red na strogi pravici in krščanskih načelih? Nam ne sme biti zadosti, da izbojujemo kako boljšo pogodbo in minimalne plače za delavstvo, to je samo začetek in prva pomoč vsem stiskanim in zapostavljenim. Naš cilj mora biti stanovska ureditev države in novega sveta. V tem boju ne smemo niti za las popustiti, ker samo tako bomo izbili iz

Naš vojni minister o vpoklicih obveznikov

„Pogosto dobivam vloge in pritožbe, da so posamezni obvezniki po dvakrat ali večkrat poklicani na vojaške vaje, medtem ko drugi niso bili klicani niti enkrat. Iz teh dejstev se pojavljajo sklepi, ki izvirajo samo iz nepoznavanja dejanskega stanja, ter so potem takem popolnoma neupravičeni. V današnjih resnih časih prihaja vpoklic obveznikov na vojaške vaje zaradi številnih zahtev in potreb vojaške službe. Ti vpoklici so v glavnem odvisni od današnjega mednarodnega položaja in v skladu s potrebami posameznih enot, kakor to razmere zahtevajo. Pri tem se v interesu opravljanja te tako važne službe kličejo samo tisti obvezniki, ki so potrebni za ta položaj brez ozira na to, ali so pri tem poklicani dva ali tri ali celo večkrat.“

Obveznikom je znano, da imamo sedaj mnogo novega orožja in je zato potrebno, da se z njim temeljito seznanijo in ob njem izvežbajo. Kaj naj bi koristilo novo orožje, če pa z njim ne znamo ravnati. Potem bi zaman metali tako veliko narodno premoženje. Varnost naše države je odvisna ne samo od njene zadostne sodobne oborožitve, temveč tudi od izvežbanosti in spretnosti tistih, ki jim je bilo to orožje izročeno v upravo.

Zaradi tega, zlasti pa zaradi zmemom kočljivih razmer v svetu, kakor tudi zaradi raznovrstnih potreb po četnih enotah in ustanovah, je moralo tu pa tam priti do tega, da so bili posamezniki poklicani tudi po večkrat na vaje. Takim primerom se navzlic najboljši volji ni dalo izogniti. So primeri, da posamezni obvezniki niti enkrat niso bili poklicani na vaje.

To je posledica samo in izključno

tega, da enote, katerim pripadajo, niso imele nobenih potreb za vpoklic večjega števila obveznikov na vaje ter tako ti obvezniki še niso prišli na vrsto. Prav tako pa precejšnje število poveljstev in enot sploh še ni izvedlo vpoklicev svojega moštva na vaje. Vsi tisti, ki pripadajo tem komandam, po tem takem niso imeli prilike biti vpoklicani.

Pripominjam, da bomo v bodoče strogo upoštevali, da bodo vsi državljani in obvezniki vojaške sile v enaki meri in pravično obremenjeni v službi, ki jo domovina terja. Nobene izjeme tu ne more biti, je ne bo, niti je ne sme biti. Pri vpoklicu obveznikov na vaje upoštevajo vojaški starešine le potrebo varnosti in pripravljenosti naše države in našega naroda. Zapomnijo naj si vsi, da v jugoslovanski vojski ni in ne more biti starešine, ki bi ga pri teh vpoklicih vodili kakršnikoli drugi nagibi, čustva ali pa koristi.

Časi, v katerih živimo, so resni. Neizogibne so zahteve varnosti države, kar je daleč nad zahtevami in potrebami posameznikov. Prepričan sem, da ni potrebno o tem prepričevati državljane Jugoslavije. Prav tako sem prepričan, da ni potrebno poudarjati, kaj je naša dolžnost v teh dneh, ker je tu sijajna in slavna tradicija, kako znajo sinovi te države služiti domovini. Na koncu mislim, da je potrebno poudariti, da so tudi pri teh posamičnih vpoklicih na vaje obvezniki jugoslovanske vojske pokazali na najlepši in najbolj prepričljiv način, da stare in slavne tradicije še niso izginile v pozabo. Jugoslavija je lahko ponosna na visoko zavednost svojih državljanov.“

Minister za vojsko in mornarico
armadni general Milan Nedić.

Nemški „padalci“ — sovjetski izum

Padalni oddelki, to so vojaške edinice, ki jih spuščajo z letal v notranjost dežele v zaledje bojne fronte, so popolnoma novo orožje, ki je v zadnjih borbah na Norveškem in sedaj na vsej zahodni fronti igralo in bo še igralo izredno važno vlogo. Nemška vojska je iz tega orožja znala ustvariti eno svojih najbolj udarnih bojnih sredstev, ki ji pomagajo pri hitrem prodiranju v nasprotnikovo ozemlje.

Zamisli padalnih oddelkov so zasnovali v Sovjetski Rusiji. Pred nekaj leti je bila ustanovljena organizacija, ki je imela namen širiti zanimanje za ta najnovejši „šport“. V tej organizaciji je bilo n. pr. leta 1938 vpisanih že 55.000 učencev. Dosegli so velikanske uspehe. Dve dekleti sta se lansko leto spustili z višine 7.923 m in sta leteli skozi 4 plasti oblakov, predno sta zagledali zemljo, kjer sta lepo pristali. Posebno vojska se je zanimala za ta „šport“. Začela je vežbati posebne oddelke, ki so se spuščali z letal oboroženi s strojnimi in

raznim drugim priborom. S padali so spuščali na tla majhne tanke in topove. Vse to se je potem na zemlji zbralo v posebno udarno četo, ki je imela izpolniti posebne naloge. Po vsej Sovjetski Rusiji so imeli takšne vežbe. Toda pri Sovjetih stvari niso šli na dno. Vzeli so jo bolj z zabavnega stališča. To so pokazale tudi številne tekme, ki so jih organizirali po vsej državi. Telesni festivali so bili to: skakanje z višine 600 m v polni vojni opremi, nato zbiranje v četo, napredovanje 10 km z maskami proti plinom, streljanje, manevriranje. Kdo bo prej, kdo bo dobil več točk. Letala so pred očmi gledalcev dvignila celo tanke visoko v zrak, jih prenesla drugam, jih spustila s padali na tla, nakar je tank hitro zbežal v bližnji gozd, od koder se je vrnil pred strmeče občinstvo. Toda bistré oči so opazile, da tank ni bil več isti. Oni, ki ga je prenašalo letalo, je bil iz mehke, lahke kovine, oni, ki je prišel pred tribune, pa je bil — pravi tank.

„Naš interes je nevtralnost. Al je to tudi sovjetski interes? Je! Pa ne zato, ker smo Jugoslovani Slovani, marveč zato, ker je Jugoslavija balkanska država, in sicer najvažnejša. Jugoslavija drži glavne prometne črte na Balkanu, ki po suhem vežejo Evropo z Malo Azijo. Sovjetom pa gre za varnost Črnega morja in Dardanel. Če bi katera druga sila hotela zasesti Balkan, bo ogrožala Dardanele. Kdor torej hoče varnost Dardanel, ta mora skrbeti za varnost Balkana. Dokler so na njem samostojne nacionalne Balkanske države, je varnost Dardanel največja... Z nevtralnostjo balkanskih držav odstranjuje Sovjetska Unija nevarnost od svojih meja.“

Nemci pa so sovjetsko zamisel vzeli v roke z vso resnostjo in jo z vso temeljitostjo izpopolnili. Iz padalcev so napravili posebne vojaške edinice in jim dali posebne naloge v sklopu generalštabnih načrtov.

Najprej so začeli z načrtnimi vežbami na suhem. Padalci imajo svoja letališča, kjer se najprej pod nadzorstvom učiteljev in zdravnikov vežbajo. Vsak učenec ima dvoje padal, eno, ki ga nosi na hrbtu, drugega, ki ga nosi na trebuhu. Hrbtno padalo je najbolj važno. Drugi korak naprej je bil, da so padalu odvzeli avtomatično odklopnico, marveč se je moral vsak učenec izvežbati v tem, da je v pravem trenutku „prestrelil“ zaklopnico, da se je padalo odprlo. Padalec, ko odskoči iz padala, ni več z letalom povezan z vrstico, ki padalo odpre, ampak skoči prosto in mora sam imeti prisotnost duha, da padalo odpre. To mora storiti, ko je že dosti nizko, da bi se padalo ne zamotalo v letalo, ki brzi po zraku naprej. V začetku pada padalec 54 m v sekundi. Iz letala skoči z glavo naprej! Padalec skače privežbanju z vso opremo. S seboj ima brzostrelna puško, malo strojnico, ki je zložljiva, odgovarjajočo municijo za puško in strojnico, eno zložljivo kolo, majhen čolnček iz kavčuka, malo radioodajno postajo in za nekaj dni hrane. Vojak je torej pri odskoku težko obremenjen, kar povzroča, da bolj hitro pada in da je njegov pristanek združen z nevarnostjo. Saj pada s hitrostjo 6 do 8 m na sekundo in mora biti izredno dobro izvežban, da se ne polomi.

Ko so se vojaki izvežbali za odsko-ke in pristajanja podnevi in sicer posamično in v skupinah po več sto naenkrat, ki se spustijo iz 100 nosilnih letal, se začnejo vežbe za padanje — ponoči. To je mnogo bolj nevarno, ker padalec ne vidi pod seboj ovir, na katere bo priletel. Ako pade na kakšno drevo, se padalo samo odloči in padalca prepusti samega sebi. Ako pade v vodo, mora znati plavati in je čoln tako pri-trjen, da se na pritisk gumba takoj napolni z zrakom.

Padalec mora biti pripravljen — in tudi to je padalska šola vse predvidevala — da pristane v sovražni deželi sredi sovražnega ljudstva. Zato so jim natančno odmerjene naloge, na splošno sledeče: Padalci morajo v zaledju sovražne fronte, če je mogoče, zasesti letališča ter tako omogočiti svojemu letalstvu, da pristaja z orožjem in novimi četami. To je poglavitna vloga. Nadalje mora padalec poškodovati prometne zveze v sovražnem zaledju, poškodovati proge, mostove, sejati nered in nemir in napraviti v sovražnem zaledju vtis, da je nasprotnik že obkoljen od vseh strani in računati, da je drzen nastop, ki vzbuja presenečenje pri nasprotniku, že pol pota do zmage.

Pri nemških vojakihi, ki so v Holandiji padli, so nizozemske oblasti našle navodila, ki pričajo, kako skrbno je bilo vse pripravljeno. Ta navodila pravijo, da Nemci ne bodo naleteli na kakšen hujiš odpór, ker da nizozemska vojska ni dobra. Vsak je imel listo imen in naslovov, na katere se mora takoj po prihodu na sovražna tla obrniti po nadaljnja navodila. Padalci imajo nalog, da najhitrejšim potom pridejo do enega teh naslovov, kjer jih čakajo nadaljnja povelja.

Iz Berlina poročajo: V zvezi z obrekovanjem sovražnikov proti nemškim padalcem je izšel s pristojnega mesta tale popis uniforme teh enot: Nemški padalci imajo kakor vsak drug član nemške obrambne sile uniformo, ki se ne da zamenjati s civilno obleko. Glavni deli padalske obleke so: smučarske hlače sive barve in letalski jopič iz rjavomodrega letalskega sukna. Preden nastopijo, si oblečejo padalci zelen platnen dres. Razen pasu padala si da padalec na glavo namesto letalske čepice še štiri čepice in močno jekleno čelado, ki se po svoji obliki nekoliko razlikuje od navadnih nemških jeklenih čelad, od navadnih nemških jeklenih čelad,

Nedela

po Risalaj druha

Pravo je Jezus eto priliko: Neki človek je pripravil veliko večerjo i je vnoge pozval. I gda je prišla vora večerje je poslal svojega slugo povedat pozvanim, da naj pridejo, ar je že vse pripravljeno. I začeli so se vsi do ednoga zgovarjati. Prvi njemu je pravo: njivo sam kupo i jo moram iti pogledat, prosim te zagovori me. I drugi je velo: Pet parov juncov sam kupo, idem nje vardejavat; prosim te, zagovori me. I drugi je pali pravo: Oženo sam se i zato nemorem priti. I nazaj prideči sluga je eta svojemi Gospodi nazvesto. Teda se je hišni gospodar razsrdil i velo svojemi slugi: hitro idi v na vulice i varaške poti i pripelaj esi notri, nevolne, slabe, slepe i plantave. I veli sluga: Gospod, včinjeno je, ka si zapovedao i ešče je mesto. I je velo Gospod slugi: Idi v na poti i med plote i prisili je notri iti, da se moja hiša napuni. Velim vam pa, ka nišče zmed oni ljudi, ki so bili pozvani, ne bo okuso moje večerje. (Lukač 14, 16, 24).

Kak vidiš, nam denešnji evangelij pripovedavle o izgovorih, s šterimi so nešterni odklanjali povabilo na jako imenitno gostijo. Ta gostija nam predstavlja sveto obhajilo. Angelska miza je tudi vsem kristjanom pogrnjena pa se mnogi izgovarjajo i ne pristopijo k njoj.

Najbole pogosti izgovor je: „Nemam časa“. Ka je na tom izgovori? Sv. Cerkev, ki nas zove k pogostomi sv. obhajili, nešče, da bi zanemarili delo. Ostate zmerom istina, da moramo služiti svoj krühok z znojom svojega obraza.

Pa tudi je istina, da naša časna opravila neso naša najvažnejša dužnost. Cila našega življenja ne smemo iskati tu na sveti, nego v nebesaj. Sv. Pismo pravi: „Boga se boj, pa spolniji njegove zapovedi“. To je cil našega življenja.

Vse, ka je časno, je minljivo, ka pa meri na dušo, je neminljivo. Zato pa je tudi izmed vseh skrbi najvažnejša skrb za dušo. Jezus sam nas opominja: „Iščite najprle božega kralstva i njegove pravice i vse drugo vam bo dodano“.

Če teda praviš, mam svoja opravila, za sv. zakramente pa nemam časa, ne pomisli pri tom, da „prazno je delo brez blagoslova iz nebes“. Dnesden se dosta i pridno dela i zavolo toga mnogi zanemarjajo službo božo i sv. obhajilo. Ali je pa zavolo toga blagostanja kaj bolše na sveti? Ne! Zakaj ne? Zato, ka nega božega blagoslova.

Ka Cerkev od tebe zahteva je to, da bi si bar ednok v leti očisto svojo dušo i se nahrano z angelskim krühom. Nadale zahteva, da ob nedeljah i zapovedanih svetkih ne opravlaš težkoga dela pa da ideš k službi božoj. Ka ti pa Cerkev prav prisrčno i goreče v tvojo lastno i največšo korist priporoča, je pa to, da bi se večkrat med letom okrepčao z nebeskim krühom.

To se posebno lahko zgodi ob nedeljah i praznikih, gda nemaš i ne smeš meti drugih opravil.

„Ne bojte se — opomina sv. Alfonz — da bote morali Bogi davati odgovor na smrtnoj vori zavolo sv. obhajila. Jaz vam pravim i vas zagotavljam, da se na zadnjaj vori ne bote kesali zavolo sv. obhajil, štere ste prejeli, nego zavolo tistih obhajil, štere bi lahko prejeli, pa jih niste iz nemarnosti“.

Romali so na Brezje h „Kraljici miru“ ljubljanski bogoslovci. Bojevnik z Dolenjskega in štajerskega dela Posavja pa so hodili na božjo pot na „dolenjske Brezje“, to je Čatež pod Zaplalom.

Stopnjo fakultete dobijo vsa tista rimsko-katoliška bogoslovja, ki sprejemajo absolvente srednjih šol z veliko maturo in na katerih traja pouk 8 semestrov.

Novi pariški nadškof je postal kardinal Suhard, dozda nadškof v Reims-u.

Svetovno razstavo v Newyorku so 11. maja znova odprli, ker se jim lani niti stroški niso krili.

Papež o sodobnosti katoliške Cerkve

Kakor se Cerkev po eni strani ne more odpovedati izvrševanju tega svojega poslanstva, da doseže svoj končni namen, ki je v božjem naročilu, „da v Kristusu podredi eni glavi vse, kar je v nebesih in kar je na zemlji“ (Ef 1, 10), tako po drugi strani tudi današnji čas kaže, da je njeno delo bolj potrebno kot kdaj koli prej, saj skupna priča, da samo zunanja sredstva, samo človeški ukrepi in poskušanja državnikov ne morejo ublažiti ran, ki mučijo človeštvo.

Mnogi sedaj — pač po žalostnem spoznanju, da zgolj človeški poskusi ne morejo odgnati viharja, ki grozi, da bo zmlel civilizacijo v svojih vrtincih — z novim upanjem obračajo poglede k Cerkvi, skali resnice in ljubezni, in k temu prestolu svetega Petra; čutijo, da od tu more priti človeškemu rodu tista skupnost verskega nauka in moralnega zakonika, ki je v prejšnjih časih urejenim in mirnim odnosom med narodi dajalo trdnost in vztrajnost. To je tista skupnost, po kateri žalostno otožno zdihujejo toliki in toliki, ki nosijo odgovornost za usodo narodov, pa dan za dnem okušajo, kako prazna so sredstva, v kateri so se nekdanj zanašali; skupnost, pravimo, po kateri hrepene tolike množice naših sinov in vsak dan molijo za njo (prim. 2 Kor 13, 11); skupnost,

ki jo željno pričakujejo toliki plemeniti duhovi, ki sicer niso z Nami, pa so lačni in žejni pravice in miru in dvigajo svoje oči k sedežu sv. Petra, od koder pričakujejo vodstva in sveta.

Priznavajo katoliški Cerkvi, da je ona že skoraj dvajset stoletij opora in trdnost verskega zakona in življenja po njem, da je cerkevna hierarhija v svoji strnjivosti in edinosti z naslednikom svetega Petra nepremakljiva, hierarhija, ki je v oznanjevanju evangeljskega nauka, v vodstvu duš in delu za njihovo posvečenje širokogrudno in materinsko prizanesljiva do vseh, obenem pa stoji trdno na svojem mestu, tudi kadar je treba za ceno trpljenja in mučnikov reči: Ni ti dovoljeno!

Pa vendar, častiti bratje, nauk Kristusov, ki edini more človeka postaviti na zdrave temelje vere, ki razumu na široko odpre razgled, ki čudovito omeči srce in edini more dati uspešno zdravilo današnjim morečim stiskam, prav tako pa delo Cerkve, ki oznanja ta nauk, ga širi po vsem svetu in po njegovih zapovedih oblikuje duše — vse to je bilo že neštokrat predmet strupenih sumničenj, češ, da izpodjeda temelje svetne oblasti in si prisvaja njene pravice. (Dalje).

Okrožnica Pija XII. „Summi Pontificatus“

Nadškof Gröber v Freyburgi (Breisgau) za vzgojo mladine:

„Da je med mladinov obžalovanja vredna pokvarjenost, je ne kriva mogoče nova svetovnonazorna vera, štera je v popolnem nasprotju s krščanskim verov in jakostjo i štera se naglo širi v najbolj zakotne vesnice?“

Ali mogoče ne bomo vervali poročevalcom, ki nam javljajo iz večih mest, da na deteče duše, ki še verjejo i so verne Zveličari sveta i ščejo pripasti njegovej cerkvi, da na te deteče duše niti pozvani odgojitelji ne pazijo. Ali je mogoče ne upravičena pritožba i sodba tistih, ki javljajo i trdijo, da se poleg javnih napadov vrši tiha, smotrna borba med zrelov mladinov proti krščanstvu i proti cerkvi. Ali je mogoče lehkomišelnost pretirano ali celo v istini nasprotno, da se vnogi stariše spozabijo popolnoma ali delno svoje dužnosti i se več ne brigajo za sveto odgovornost, da bi čuvali nedužnost in vero svoje dece.

Ali nas mogoče skušnja ne vči, da so telovni očevje, ki duhovno življenje ne zidajo, nego podirajo i ugled duhovnika podkapajo i ne podpirajo.

Mamo dokaze, da so vnoge matere tak slabe, tak neme, tak gluhe, tak slepe, celo tak betežno osleplene, da svojim hčeram, štere so komaj zapustile šolo, brezbrizno i brez kašige dovolijo potepanje v nevarni družbaj v temnoj noči i razvzdano slobodno občejanja z drugim spolom. Pretresljivo novodobnoždožitje je, da ženapol deca postanejo matere, ar nespačetne matere si zaprejo oči, vüha i dušno vest. Mislite, da se opravičite glede rešenja nemške časti v odločilnih dužnostih boja, če zraste mladina, štera bo po vašoj krivdi duhovno brez cila i votla i jakostno gnila i pokvarjena? Mladina, tudi nemška, sliši Bogi!“

Vojno-kazenska določila za varstvo države

Vojna, ki jo vodi sodobna država za svojo svobodo in obstanek, zahteva najhujši odpor in največjo silo, ki jo narod sploh more dati iz sebe. Da se zagotovi zmaga nad sovražnikom, je treba vse ukreniti, da se ta najvišji napor doseže. Poleg drugih ukrepov, ki jih ukrepa država v ta namen, so omembe vredna zlasti posebna vojno kazenska določila. V teh določilih sodobna država izraža svojo voljo, da ne dopušča nič takega, kar bi se tikalo njenih interesov, niti ne dopušča, da bi ob času vojne posamezniki nastopili zoper druge ter tako oslabili državo na znotraj. Ko se država bojuje, se obrača do svojih državljanov z besedami: „Kdor ni z menoj, je zoper mene!“ Ob času vojske so interesi države nad vsemi drugimi. Država pa stori vse, da bi bil njen boj čim bolj učinkovit in njega zmaga čim bolj zanesljiva.

Čeprav so vojno kazenska določila na videz ostra, vendar je treba vedeti, da izhajajo iz ljubezni do naroda. Ostrina ni nikomur krivična, ker je v korist celote, v korist vseh državljanov. Vsa obrambena določila, ki jih država uporablja zoper notranjega sovražnika, so zlasti vidna v najnovejšem nemškem kazenskem zakoniku. Z njim hoče država onemogočiti malomarnost in brezbriznost med ljudstvom in v državi ter vse, kar bi utegnilo povzročiti razdor ter ogroziti enotnost države. Država ne sme dovoliti, da bi kali razdora zašle med ljudstvo takrat, ko se država vojskuje.

Zato tudi država, kadar je v vojni, ne pozna nobene politične opozi-

cije. Treba pa je priznati, da je ravno med vojno zelo pripravno tlo za izvrševanje raznih prestopkov in zločinov najrazličnejših vrst. S svojimi vojnimi ukrepi država preprečuje človeške slabosti, uničuje pa vse antisocialne ljudi. Tako mora država preprečevati, da bi v ljudstvu nastalo zlo ter ga razkrajalo.

Med drugim je prepovedano tudi poslušanje tujih radijskih postaj. Ta ukrep je na prvi pogled sicer nevažen, je pa jasan, če vemo, da imamo še četrto fronto, to so eterski valovi, ki prinašajo glasove tudi od sovražnika po radiju. Država ne sme dovoliti, da bi njeno frontno ozadje prejemale poročila iz inozemstva ali celo od sovražnika, kakor tudi ne more dovoliti, da bi vojaki na fronti dobivali povelja od sovražne komande. V tem smislu so nekatere države že vse storile, da se ohrani enodušnost naroda. Zaradi tega je oglašen za brezčastnega vsakdo, ki kljub vsemu temu posluša tuje radijske postaje.

Antisocialni ljudje pa v času vojne porabljajo tri ugodnosti za izvrševanje svojih nečastnih dejanj: nočno zamračitev ulic, odsotnost ljudi iz stanovanj ter omejitve trgovine z živežem in drugimi potrebščinami.

Država stoji na stališču, da je smrt edina kazen, ki jo zasluži vsakdo, kateri bi se pregrešil v katerem koli gornjem smislu. Kdor med vojno zaradi osebnega interesa in osebne obogatitve izkorišča izredne razmere, mora izgubiti glavo, ker je škodljiv družbi in državi. Treba pa je pri tem pomisliti, da so največji zločinci med vojno tisti, ki so to bili že pred vojno, kar

Naši stiki z drugimi državami in narodi

z Nemčijo

Strojni inženir Viktor Vertnik iz Maribora zahteva odškodnino 2.482.500 Din od tvrdke „Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah d. d.“ pri Guštanju, last koncerna Böhrer Stahlwerke. Inž. Vertnik pravi v svoji tožbi, da je skušal dobiti razne interese za izkoriščanje svoje patentirane iznajdbe, trajne osi za vozove, ki je velikega gospodarskega pomena, pa je omenjena tvrdka interese pregovorila, da ponudbe niso sprejeli. — V Osljeku je bila razstava slavonsko-nemškega slikarja von Hötendorfa. — V Pragi je umrl Jan Hudec, ki je prevajal Cankarja, Meška, zlasti pa Vojanoviča in sploh južnoslovansko književnost.

z Italijo

V zavodu za ital. kulturo v Ljubljani sta 14. maja predvajala zelo uspeli koncert ital. violončelist Luigi Chiorappa in pianistka Enrichetta Petacci. — V teku so predela za novo železniško progo od Trsta do jugoslovanske meje. — V teniški tekmi z Italijo 19. maja v Zagrebu za srednjeevropski pokal smo zmagali z 2:1. — Na 22. mednarodni umetnostni razstavi v Benetkah je zastopana tudi naša država, od Slovencev M. Sedej.

s Holandijo

Tu je materna hiša „katehistinje euharističnega križarstva“, ki v lavantinski škofiji z Betnave vzorno vodijo naše dekliško gibanje.

z Švico

V Curihu delujeta že nekaj let hrvatska operna pevka Djurdja Millinković in pevec Rothmüller. Tam je znana tudi Zinka Kunc, ki je lani pela na festivalu v Luzernu. Gledališki intendant iz Basla sedaj v Zagrebu išče nove operne pevke.

z Bolgarijo

Hrvaški kmetje iz Čučera so v Plovdivu in Sofiji prikazali običaje svojega kraja. V obeh mestih so bili navdušeno sprejeti.

Med. Univ.

dr. Zora Guštin

S O B O T A

od 12. do 27. maja ne ordinira

dokazujejo skušnje. Na tem stališču na primer stoji nemški zakonik, ki med vojno razlikuje tri vrste zločincev: narodne škodljivce, ljudi, ki pri zločinih porabljajo silo in pa saboterje.

Narodni škodljivci so tisti ljudje, ki v zasledenih krajih ropajo ter izrabljajo izredne ukrepe, ki so bili tam uvedeni v ta namen. Prav tako so narodni škodljivci tisti, ki podtikajo požare ter tudi drugače slabe narodno brambo. Zločinec, ki pri izvrševanju svojega zločina porablja silo, je vsakdo, ki bodisi na cesti ali kje drugje rabi orožje, da ropa. Saboter je tisti, ki uničuje sirovine ali živež ali pa to prikriva ter tako onemogoča, da bi bilo ljudstvo deležno prehrane in potrebščin. Tak človek podpira sovražnika, ki ima tudi tak namen, državo gospodarski oslabiti, da bi ne mogla nadaljevati vojne.

Pri presojanju teh in takih zločinov morajo sodniki zlasti upoštevati težko stanje žrtv, ki ga zločinec izkorišča v svoj dobiček. Tako bo po nemškem zakoniku kaznovan tudi tak, ki bi se predstavil družini kakega vojaka, češ da je njihov svojec hudo ranjen ter prosi, naj mu po njem pošljejo denar. Prav tako mora biti o stro kaznovan tisti, ki sprejme od vojaka na fronti denar s prošnjo, naj ga izroči njegovi družini, ta ga pa zapije. Take zadeve se v sedanji vojni v vseh državah strogo kaznujejo, ker so skušnje zadnje svetovne vojne pokazale, kako so v tem oziru nekatere grdo grešili na škodo drugih.

Prodaj vinograd

s stanovanjsko hišo. Kupec naj naznani naprej. LUDVIK MIR v Murščaku št. 62., p. Slatina Radenci.

Prevzvišeni je naš odlični gost

Željno smo čakali našega škofa. V ponedeljek 13. maja ob 3/4 uri smo ga pri brodu sprejeli. Tudi mostič je bil z zelenjem in cvetjem ovenčan; poleg ponosni slavalok. Prevzvišeni nas je najprej blagoslovil, nato sta ga pozdravila dekan g. Krantz in srezki načelnik dr. Bratina. Vidno ganjen se je škof zahvaljeval, posebej za pozdravno pesem v Novinah. Pri sprejemu so bili navzoči še sledeči gospodje: notar Podnebšek, nadzornik Antauer, odvetnik Bajlec, 3 soboški, Bejek, oba Varga, Horvat, Kolenc in Tratnjek. In mnogo ljudstva. — Pri slavaloku na Tišini je še pozdravila šolska mladina in gasilci. — Birma sama je bila v torek: 440 birmanih. Slovesnosti je prisostvoval tudi lendavski dekan, g. Jerič.

V Sobotu je prišel Prevzvišeni v torek popoldne ob 4 uri. Mesto je bilo v zastavah. Sprejem je bil pred cerkvijo, kjer so čakali predstavniki javnosti in velika množica. Zvonovi so peli, igrala je gasilska godba. V imenu mesta je pozdravil župan g. Hartner, Vladika se je zahvalil: „Od kritično priznam, vsakokrat se poveča moja ljubezen do Slovenske Krajine...“ V imenu kat. društva je pozdravil odgovorni pripravnik g. Brunec, v imenu PD pa bivši poslanec g. Bajlec. Tudi FO in DK sta posebej pozdravila, ravnotako dijakinja in dijak in druga šolska mladina. Nato predstavniki oblastev, ki so bili zbrani polnoštevilno pod vodstvom načelnika dr. Bratine. Končno, na cerkvenem pragu, je pozdravil mestni župnik g. Vojkovič. — Vsem se je Prevzvišeni lepo zahvalil.

Zvečer je bil v čast škofu cerkveni koncert, prvi v Soboti. Dela klasičkov cerkvene glazbe in vrsto nabožnih spevov so krasno izvajali solisti: tenor ga. Brunčeva, alt gđc. Golobova, bariton prof. Močan, prof. Hronek in g. Nada. Koncert je vodil prof. g. Ubald Justin, ki je tudi izvajal 4 orgelske skladbe z vsemi finesami. Pomnoženi gimn. orkester je zaključno točko izvedel z veliko preciznostjo. — V sredo je bila birma, ki je trajala do 1/2 ure; birmanih je bilo 1039 otrok. Vreme je bilo lepo. — Po slavnostnem obedu, ki so se ga udeležili tudi pred-

stavniki oblasti, se je Prevzvišeni odpeljal v Martjance. V četrtek 16. t. m. je bila v našoj fari sv. birma. Že celi teden se je videlo, da bo nekaj posebnega. V cerkvi se je vršilo glavno čiščenje, okoli cerkve se je popravilo vse, kar bi moglo ovirati veliko slovesnost; po vesnicah so dekline pletle vence, skratka, vse se je pripravljalo na te veliki den. Številne zastave na hišah in svečano okrašena šola, ki je bila vsa v zastavicah in zelenju, je povzdignilo slavnostni obraz Martjanec. Cerkev od znotra je bila tak okrašena, da je človek od veseloga začudenja obstal. V sredo popoldne je bil sprejem Prevzvišenega. Pred prvim slavalokom je nadpastira pozdravo g. župan občine Flisar, nato šče gasilca gg. Lutar in Pintarič. Pri drugom slavaloku jih je pozdravila šolska mladina, za Prosv. društvo in KZ Novak, za DK Rituper, za FO Lončar in na konci za učiteljsvo g. šol. upravitel Bajlec. Pri cerkveni vratih pa domači g. župnik Berden. Pri celom sprejemu je šče vreme držalo, nato pa začelo deževati tak, da je drugi den bil v dežji in blati. Vseeno je pa bila na den birme cerkev tak puna, da smo komaj stali, mnogi so pa morali ostati na dežji, kar so ne mogli notri. Pri sv. meši so jako lepo popevali in moramo povdariti, da so pesmarje bili skoro samo iz Noršinec. Žeteli bi samo bilo, naj Noršinarje ne bi popustili s svojim navdušenjem in bi tudi naprej pridno pomagali svojimi voditelji organizirani in upraviteli v pok. g. Čepregiju. Po slovesnosti so se Prevzvišeni ponovno zahvalili za lep sprejem in lepi red, ki je vladal pri vsem od začetka do konca. Povdarili so tudi, da so jako zadovoljni s firmanci, šteri so se pri spitavanji odlično odrezali.

Iz Martjanec je Prevzvišeni odšel na naše lepo Goričko, da tudi tam po programu, ki smo ga svoj čas objavili, podeli naši mladini svestvo potrjenja. — Naše misli so ga spremljale v hvaležni vdanosti; gledali smo v njem naslednika sv. škofa Martina in naših sv. apostolov bratov Cirila in Metoda v slavni deželi slovenskega kneza Kocljaja.

Pozdravljajo nas naši dečki iz Valjeva, ki so tudi pri vojski redno hodili k maši in opravili sv. spoved pri č. g. J. Gutmanu, (sedaj kaplan na Tišini) ko je nadomestoval „vojnege sveštenika.“

Glasi iz Slovenske Krajine

Radi svētka v četrtek je bila ta številka natiskana že v torek, drugače je ne bi mogli pravočasno razposlati. — Prosimo bravce, da pri novicah to blagovolijo vpoštevati. — Uredništvo.

S Ó B O T A

Lani je 13 letna mladenka odšla s svojci na sezonsko delo. Pred kratkim so jo nezvestno pripeljali v sobočko bolnišnico: bila je tik pred porodom. Njej so sicer rešili življenje, ali dete je mrtvo rojeno. — Sobočki mešani pevski zbor, je pod vodstvom sodnika g. Grma-a nastopil 18. maja v G. Radgoni z velikim uspehom. Dne 2. junija bomo pa vsi šli v G. Radgono: bo odkritje spomenika junakom, padlim v bojih za osvobodjenje. O prireditvi obširneje v prihodnji številki! — Dne 15. maja 1940 se je zagovarjal pred 5 članskim senatom okrožnega sodišča Potočnik Ludvik iz Grezovčaka zaradi dveh umorov, katere je izvršil na veliko soboto letošnjega leta po procesiji v Ljutomeru nad Prajnarjem Maksom in Stanjkom Mihaelom. Bil je obsojen na 15 let robije. Vsled visoke kazni je imenovan obsojenec vložil revizijo in priziv. — Dne 4. IV. 1940 se je zagovarjal pred 3 članskim senatom Avguštin Janez iz Veščice, srez Sobota, kateri je bil obsojen na 3 mesece strogega zapora ter na izgubo častnih pravic za dobo enega leta zaradi zločinov. — Dne 16. I. 1940 v Veščici odklenil s ponarejenim ključem zaklenjeno klet Perkič Line ter si napolnil vrečo s krompirjem, katere pa ni mogel odnesti, ker so ga domači pregnali.

Bogato naročnino za naše litse nam je poslal g. Sever Janko, profesor, z Ježice v zneski 100 Din. Bog plačaj! Beltinci. Oskrbnik beltinskoga veleposestva g. Keveš je v Orlovščaki zgrabo škuko, ki je bila duga 110 cm in žmetna prek 10 kil.

Šalovci. Mladi dečko je s 500 Din šteo plačati cigaretline. Previdni trgovec je opazil, da penaz ne pravi. Pozval orožnike, ki so pri dečki našli 20 ponarejenih petstotakov. Izsledili so že nekaj sokrivcev.

Nedela. Mesto betežnoga g. Zve-ra je k nam postavljeni za provizora g. Sukič Janez, dozdač cankovski kaplan.

Stari Beznovci. Strela je bujla kravo i vužgala gospodarsko poslopje Ivani Mački. Gasilci so obranili, ka nej zgorela tudi hiža. Škoda je vekša kak zavarovalnina.

Vuča gomila. Gomboc Matjaš je ne bio zobra z bratoma Ambrožema. Poklonkala sta vnoči Gomboci na okno in skričala, ka gori in kda je Gomboc pribežao na dvorišče, sta ga z noži tak zasmicala, da so ga morali odpelati v sobočki špitao.

vitelj veleposestva štajerske hranilnice: iz Središča ob Dravi ravn. Anton Kosi; iz Ormoža ravn. kletar. društva Munda Martin in ban, svetnik Sadravec Peter; iz Ljutomera srez. kmet. referent; iz Sobote srez. kmet. referent; iz Rakičana ravn. kmet. šole ing. Mikuš Franc, prof. Sitar Franc in ekonom Dular Albin; iz Lendave: ban. zdravnik in bivši poslanec dr. Fran Klar, srez. podnačelnik Rijavec Jože, ravn. mešč. šole Dobernik Simon, predstojnik sodišča dr. Janko Košan, srezki zdravnik dr. Danilo Lipnjak, šef katastrofske uprave Armič Slavko, šef davčne uprave Davorin Gruškovnjak, šol. nadzornik Davorin Tratnjek, upravnik pošte Ivanuš Franc, direktor veleposestva Drozdovič Vladimir, direktor Pollak Emil, šef žumske uprave ing. Šetina, svetnik kmet. zbornice Lebar Josip, preds. srez. kmet. odbora Žižek Ivan, preds. srez. združenja gostilničarjev Horvat Matjaž, Seveda tudi delegati vseh vinarskih podružnic.

Stare biblije, ki mate, pošlite nam je. Svoj čas smo v naših šolaj včili Gerelyove biblije, štere je izdalo društvo sv. Štefana v Budapešti. Te biblije preveč prosijo našl ljudje, ki prek mej naše države prebivajo, za svojo deco. Kl je ma, naj je pošle, alt pa samo javl na upravo Novin v Crensove, ka je ta vküp nabere i pošle prošnikom.

Črensovci. Naš novi kaplan je g. Prah Maks. Gotovo de se dobro počuto med nami.

Pogled po državi

Od 1. do 10. junija bo v Ljubljani veselje, ki se ga udeležimo v čim večjem številu. — Protituberkulozni teden od 19. do 26. maja se je vršil pod geslom: „Noben jetični bolnik brez bolniške postelje!“ — DSKA „Savica“ je imela predavanje s sklopičnimi slikami „O Prekmurju in Prekmurcih“. — Slovenska dijaška zveza za srednješolske krožke SDZ in včlanjena akademsko društva: Cirilsko društvo, SKAD „Danica“, AKD „Kladivo“, DSKA „Savica“, AK „Straža“, AKD „Veda“ in SKAD „Zarja“ so objavili „prigose domovinske vdanosti“ naše studirajoče mladine. — V Ljubljani je bil ustanovljen Slovenski avtomobilski klub. — Nad 30 protestnih zborovanj se je vršilo radi knjige „Kmetje včeraj in danes“, kjer se blati dobro ime prileškega kmeta. — Na Hrvatskem so bile v nekaterih krajih občinske volitve odložene na nedoločen čas. — Važne uredbe so bile objavljene: zoper špekulante, ki navilajo cene in delajo draginjo; taki bodo poslani na prisilno bivanje v tuje kraje ali pa celo na prisilno delo. — Uredba o zavarovanju naše nevtralnosti v tisku in knjiž: kdor bi kakorkoli omalovaževal eno ali drugo vojskujočo se stranko, ga lahko zadene celo do 3 leti robije. — Do preklica so prepovedana vsa javna zborovanja. — Odložene so vse izvršbe proti osebam, ki so klicane na orožne vaje in ne bo treba dolžniku dokazovati, da je na orožnih vajah, ampak se bo o tem morala prepričati po službeni dolžnosti oblast sama. — Prosv. minister se pooblašča, da predpiše s posebno uredbo, da se bo medicinska fakulteta v Ljubljani spopolnila do 10 semestrov. — V Beogradu se je mudila deputacija Slov. županske zveze; obiskali so preds. vlade g. Cvetkoviča in podpreds. dr. Mačka ter jima predložili spomenico, naj se čim prej ustanovi slovenska banovina. Oba gospoda sta županom rekla, da ni nobenega zadržka zoper to, da pa zdaj zaradi zunanjih dogodkov vlada nima potrebnega casa, da bi uredila to zadevo, ki je priznana upravičena. Župani so obiskali tudi Avalo ter Oplenac, kjer so položili venec na grob rajnega kralja Aleksandra. — Končno je bila objavljena uredba od drž. odbora za obrambo gospodarstvo in o pomožni vojski državne obrambe, ki obsega vse moške državljane od dovršenega 16. do dovršenega 70. letom, razen onih, ki so vojni obvezniki.

Vojno poročilo

Važne spremembe v francoski vladi: maršal Petain, zmagovalac pri Verdunu iz zadnje vojne, je vstopil v vlado kot podpredsednik. Daldier je sprejel zunanje ministrstvo, Reynaud narodno obrambo, notranje ministrstvo pa Mandel, svoj čas najoži sodelavec Clemenceauja. Najvažnejša pa je odstavev Gamelin-a in imenovanje generala Weygand-a za vrhovnega poveljnika vseh zaveznških čet. Weygand je bil v zadnji svetovni vojni najožji sodelavec maršala Focha, ki je pred smrtjo naročil: „Kadar bo Francija v nevarnosti, pokličite takoj Weygand!“ — Weygand je bil dozdač poveljnik zaveznških čet v prednji Aziji. Je veren katoličan. — Vršijo se strašni boji v Belgiji in zlasti v severni Franciji okoli mest, ki so znana našim izseljencem (St. Quentin, Laon, Arras, Calais, Sedan, Cambrai, Reims, Amiens, Rethel, La Fère, Valenciennes, reki Oise in Aisne). Izgleda, da Nemci skušajo odrezati belgijsko in angl. armado od francoske. O končnem izidu bojov dozdač ni poročil.

Slovenski vinogradniki v Lendavi

Člani vinarskega društva za Slovenijo so v soboto 18. maja iz vseh krajev prihiteli v lepo mesto ob vznožju še lepših gor. Imeli so svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Šerbinek Ivan iz Maribora, banski svetnik. Pozdravil je vse zastopnike in delegate, posebno načelnika kmetijskega oddelka banske uprave g. ing. Antona Podgornika, ki je zastopal g. bana. Nato je vinogradnike pozdravil predsednik Vinarske podružnice v Lendavi g. Taš in predsednik mestne občine g. Arpad Bačič. Podrobnejše poročilo je podal tajnik društva g. Novak, kmetijski referent iz Maribora: društvo je sodelovalo pri izdaji viničarskega reda, zlasti si je prizadevalo, da so se nekatere njegove trdote omilile. V osnutku uredbe o omejitvi zasajanja vinogradov je društvo nekatera določila odklonilo in s primernimi pripombami vrnilo kmetijskemu ministstvu. Ravno tako je društvo pregledalo osnutek zakona o sadjarstvu in vinogradništvu ter stavilo predlog, naj bo to samo okviren zakon. Načelno je društvo še vedno za to, da se trošarina na vino sploh ukine in se uvede pavšalno pobiranje trošarine, za maksimiranje trošarine na vino je društvo po dolgem času doseglo svoj cilj. — Vinarsko društvo ima danes 22 podružnic s 1375 člani. — V preteklem letu je društvo imelo 66 000 Din dohodkov in 58 000 Din izdatkov. Sprejeta je bila sprememba pravil: vinarskim in kletarskim zadrugam s člani vred je omogočen pristop k Vinarskemu društvu z istimi pravicami in dolžnostmi kot člani podružnic. — Sledil je dolg in živahen razgovor. Ob zaključku je ing. Podgornik poudaril prizadevanje banovine: v zadnjih letih je izdala 5 milijonov Din za pospeševanje vinogradništva.

V nedeljo 19. maja ob 9 uri popoldne je bila otvorjena III. vlnska

razstava in sejem v hotelu „Krona“. Predsednik lendavske podružnice je uvodoma pozdravil odlične goste. Nato je ing. Podgornik v lepem govoru poudaril, da se tudi v Lendavi more pridelati prav dobro kiselkasto vino. Na koncu govora je čestital prirediteljem in razstavo odprl.

Za njim je pozdravil načelnik lendavskega sreza g. Miloš Grabrijan in naglasil, da so vinogradniki lendavskega okraja trdno povezani z vinogradniki vse Slovenije. — Razstavljenih je bilo 158 vrst vina. Sklenjena je bila kupčija za 70 hl vina, za večje količine pa se še vršijo pogajanja. Po pokušnji vin je bil odprt.

XII. vinarski kongres. Začel ga je predsednik g. Šerbinek. Poslane so bile vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II, Nj. Kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, predsedniku vlade g. Cvetkoviču, predsedniku senata g. dr. Korošču, kmetijskemu ministru g. dr. Čubriličevu in banu g. dr. Natlačenu. Nato je o vinarski selekciji poročal g. Vladimir Kuret, banski referent za vinarstvo, o pogojih dobrega kletarstva pa je govoril g. Franjo Vojsk, vinarski nadzornik iz Maribora. Končno je zborovalce pozdravil lendavski kmetijski referent ing. Peternel, ki se je veliko trudil za uspeh prireditve, ki bi bil še večji, ako ne bi ves čas deževalo.

Kakor smo že omenili, so bili navzoči odlični gostje. Poleg že omenjenih so prisostvovali še sledeči gospodje: iz banovine Hrvatske upravnik ban. razsadnika Vukano-vac Sv. Juraj na bregu g. Perič Marijan; iz Ljubljane kletarski nadzornik ing. Župančič Ivo; iz Maribora ravn. ban. sadjar. in vinar. zavoda ing. Ferlic Pavle, prof. vinar. šole in urednik „Naših goric“ Pecovnik Konrad; iz Ptujca preds. vinar. zadruge župnik Grobler Franc, ravn. Anton Šega, preds. srez. kmet. odbora Janžekovič Alojz in srez. kmet. referent; od Sv. Jurja ob juž. žel. ravn. kmet. šole ing. Rado Lah; iz Grma pri Novem mestu ravn. kmet. šole ing. Avsec Matija; iz Novega mesta in iz Krškega srez. kmet. referent; iz Podlehnik-a Končija Josip upra-

Pismo iz Argentine

Žalostne novice so to pot.

Usodna novica o smrti izseljenkega duhovnika **Jožefa Kastelica** je nesprenljivo dejstvo. Njegovega mrtvega trupla niso našli, ker ga je sedaj nemogoče iskati, kajti vrh Akonkagve, te najvišje ameriške gore, je prav z dnem njegove žalostne smrti zajela zima in snežni viharji. Ni izključeno, da ga bodo prihodnje leto našli na vrhu gore, kjer je mogoče zaspal v spanju, iz katerega se ni več zbudil. Lahko pa tudi, da ga je odnesel vihar, ki je tiste dni silovito divjal celo v nižini.

Marsikdo je obrisal solzo ob bridki misli, da ga ne bo več nazaj.

Bil je velik prijatelj planink. Kot dragocen spomin na slovenske planine, je čuval te bele cvetke, katere je sam vrgal v domačih gorah. Komur je hotel izkazati posebno spoštovanje, mu je poklonil tako cvetko. Sedaj pa njemu cveto bele snežinke.

Pa imamo še drugo žalostno vest. Doživeli smo *povodenj*, kakršne še ni videla dežela ob srebrni reki. Za 475 m je narastla ta, sicer tako krotka voda. Pol milijona ljudi je pognala povodenj iz hiš na ulice, ki so postale vodni kanali. Med prizadetimi je seveda največ revnih ljudi, ki so si kupovali cenejša stavbišča na nižjih mestih blizu vode. Nekateri so celo ob dom, katerega je voda odnesla. Na srečo voda ni bila deroča. Povodenj je pa nastala radi tega, ker se je reka nazaj obrnila. Na morju je bila namreč tako hud vzhodni veter, da je vodo gnal navzgor po široki strugi reke v toliki množini, da je to povzročilo istočasno poplavo v Buenos Airesu in na Urugvajski strani, kar se tudi še nikdar ni zgodilo, kajti če je nastopila voda v Argentini, je v Urugvaju nikdar ni bilo in prav tako ni nastopila v B. Airesu voda, kadar je preplavila reka na oni strani. Saj je struga reke široka 100 km in cele ne more nikdar tako do vrhe napolniti voda, ki priteče od zgoraj. Prizadetih je kakih 100 slovenskih družin. Jugoslovanskih v celoti pa trpi škodo kakih 2000.

Rio la Plata je stok dveh voda. Nad Buenos Airesom se združita reki Parana in Urugvaj, dva veletoka. Na stoku je delta, ki je velika na pol Kranjske. Zelo rodovitna zemlja je, ki je pa vedno v nevarnosti poplave. V bližini Tigre je vse polno krasnih vil in gostišč, kamor zahaja gospoda iz Buenos Airesa. Med prelepim zelenjem se vijejo brezkončni kanali. To pot je voda tako narastla, da je prišla do streh in pometa s seboj vse. Hišice, večinoma lesene, so zginile brez sledu. Ljudje so se rešili v čolnih. Započela se je velika akcija v pomoč prizadetim.

Europska žaloigra ima seveda tudi tukaj svoj odmev. Časopisje je vedno polno najbolj protislovnih no-

vic, tako da že ni mogoče ničesar več verjeti. Tukaj imamo ujetnike nemške križarke Grof Spee. Do zadnjega jih je bilo videti vsepovsod po mestu. Svobodno so hodili, kamor jim je bilo ljubo. Le zvečer so morali priti domov. Ker so pa nekateri hoteli pobegniti, se sedaj vse internirali. Moštvo so odpeljali v notranjost, oficirje pa na bližnji otok.

V društvenem življenju smo doživeli razveseljive pojave. Slovenski dom je prešel v druge roke. Predsednik je Jekše Ciril, naš organist, zelo spoštovan mož, ki je hitro znal pritegniti mladih moči in se sedaj vse giblje.

Novo društvo „Slovenska krajina“ šteje že 132 članov, ki v vsi

kažejo dobro voljo za skupno delo. Tudi to društvo je dobilo povodenj v hišo. V lokalu je bilo čez 1 m vode.

Te dneve smo imeli obisk iz domovine. Oglasili sta se pri nas u-smiljenki vizitatorica Vincencija Kaplja in s. Celestina. Potujeta v Magelanes v Čile. Pripluli sta s francosko ladjo, ki je imela na potu tudi nekaj posla s „krokodili“. Menda so enega kar potopili ne daleč od nje.

Sedaj je pa prišla tukaj že mrzla jesen. Sv. Martin se je zamenjal s svetim Jurjem, ker imata oba konja. Od doma pa vedno prihajajo pisma, da naj poiščem koga... pa se je v tej deželi tako lahko zgubiti, če se kdo hoče odtegniti svojem.

Janez Hladnik.

ZALAR MARIJA: Vrt zeleni naj nas hrani

Delo v maju

Proti koncu maja imamo zopet dovolj dela v vrtu. Ko smo grašiček posadili, smo ga pokrili s šibjem, da nam niso ptiči zrnja izključali. Nekateri ptiči se spravijo celo na prvo zeleno listje od graška. Treba, da ostane vse dolgo časa pokrito. Zdaj pa je že precej visok in naše delo je, male rastlinice prisloniti na šibje. Vtakni šibke veje med grašec in obesi rastlinico ali jo lepo prisloni na veje, da ne bo vse na zemlji, ker drugače gnije. Preden pa to šibje med grašec znošiš, lepo visoko vso zemljo obsipaj okrog graha. Delaj previdno, da ne raniš nežnih rastlin. Ko so dolge do 2 dm. je zadnji čas, da jih obsiplješ in na šibje nasloniš. Obenem poišči drugi prostor, kamor boš zopet sadila grah, da ga boš imela do poletja. Čez en mesec, to bo koncem julija, je zadnja setev za grah. Ta bo že pozni, se bo do jeseni. — Posej tudi majaron, v krompirjevo juho spada. In gosko boš z majaronom ribala, ko jo boš pekla v jeseni za Martinovo. Posej koncem maja in se pozneje črno redkvico, ki je na fiziolo naribana kot hren zelo okusna. Otroci jo radi jedo s kruhom in malo osoljeno. Če smo na papriko pozabili, je še čas, bo hitro zunaj, saj letos smo z vsem za en mesec nazaj. Nadevana z napol kuhanim rižem in sekljanim mesom, dušena tako z mastjo pomazani kastroli, zaliti s krompom ali juho, je okusna jed. Naše Prekmurke dajo rdečo papriko v kisló zelje, kar je v zelju tako lepo in okusno. Dajo le male drobce, kar se tako lepo vidi v rumenem zelju. Tudi v solati je dobra zelena sveža ali v jesihi kvašena za zimo. Temnordečo peso tudi posej, ker s fiziolo, kot sama k mesu, je imenitna priloga.

Ko si ogledala gredo, kjer je lepo vzklij prekljasti ali dolgi fiziolo, postavi visoko kolje, da se takoj ovija kolja. Salato presadi, da ne pojde v višino, ko je dolga do 5 cm. Zemlja je ponekod kmalu skorajna, trda. Treba jo okopati, da dobi korenina zrak, dušik, ki je rasti potreben. V trdi suhi zgornji plasti zemlje tudi steblo pogine, ker je tam rado zadušil in zvne. Preveč je stisnjeno, ne dobiva steblo od korenine hrane. Najboljše orodje za to delo so navadne kuhinjske vilice.

Okrog paradižnikov lahko poliješ okrog stebila, a ne po rastlini, raztopino čiškega solitra. A to se dela pred dežjem, ali pa naredi zelo redko raztopino. Na pol skafa vode daš le par dek solitra. Močno ne sme biti, drugače vse rastline poginejo. In okrog rastline se z žlico poliva. Le par žlic okrog ene sadike. Če je mešanica močna, če z vodo vse dobro zaliješ, da se bolj razredči. To ti da šestkratni pridelek. Zlasti za paradižnike se priporoča, da bodo lepi, polni grmi. — Preglej ves vrt, kje je še kotiček za setev.

Vse presadi. Tudi peteršilj, korenje, peso, ohrovt, zelje, karfiolo. Zelje, ohrovt po pol metra narazen presadi, da boš vmes po sredi potegnili jarek. Zemljo iz jarka obsuj k zelju in ohrovu, v jarek pa nalivaj z vodo razredčeno gnojnicó, da bodo lepe glave. Malo kurjega gnoja bo dobro vmes. Vsak odpadek iz kuhinje, vsak olupak, ki ni užiten niti za živali, mora na gnoj, da pride s časom v zemljo. Umni kmetovalec ve, da je gnojenje več kot obdelovanje. Na gnojnico treba paziti, da se ne izteka v obcestni jarek.

Korenje. Korenje dajemo v kvašo za zajca ali sploh v katerokoli kvašo za meso. Dajemo korenje za garniranje mesa, iz korenja delamo solato z jesiho, korenje pa daje tudi dober kompot za deco. Pokuhaj ga v slanem krompu, ocukraj, praži na putru in pazi, da rezine obdržijo lepo rdečo barvo. Zalivaj počasi z juho ali s krompom, da ostane nazadnje le malo soka. Lahko narediš prikuho. Za to potrošiš še z moko, prevreš in do-liješ juhe ali vode. Lahko vse to pretlačiš skozi sito. Potem imaš juho, ali če je gosto, piré. — Korenje se daje tudi v govejo in krompirjevo juho, da zelo izboljša okus. Zdravniki korenje slabotnim zelo priporočajo. Je tudi lahkoprebavna okusna jed. Odrastlim ga malo opopraj. — Bela repa, krompir, korenje, sveža svinjska glava, to je ljubljanska šara.

Rdeča mesečna redkvica. Operi glavičice ter jih naribane v lističe skuhaj v slani vodi. Prvi krop ali odcedek odlij, če ti ne ugaia. Pač pokusi. Listje posebej skuhaj. Potem naredi frigaš, mast, moka, čebula, peteršilj, lahko tudi malo česna. Skuhano listje praži 15 minut in mešaj v frigašu, da se dobro udeia. Konečno zalij z ono vodo, v kateri si kuhala listje in posebej glavičice. Opopraj. To je prikuha. — Kolerabo ravno tako narediš. Le da ne odcejaš. Tudi voda od listja ostane za zalivanje. Ravnaj kot z redkvico. Pač pa moraš pred kuhanjem zelene liste na rezance narezati. Kuhaj odkrito, bo lepo zelena, drugače porjavi, vmes daj še kuhan krompir. Olupljenega kuhaj posebej, potem vse v frigaš zmešaš. Naribaj jih v lističe, kot tudi zgoraj za prikuho, pa ne s frigašem, ampak jih le praži na putru in malo z moko potrosi ter zalivaj z juho. Mnogi jih celo še ocukrajo. Nadevane glavičice so delikatesa. V olupljene, izdobljene pride vse kot v papriko. Isto navodilo. Toda redkvica mesečna, skuhana brez glavič, brez krompirja, je kakor ohrovt po okusu in naj se tudi naredi kot za chrovt po navodilu. V slani vodi skuhati, v frigaš česenj, mast, moko, nazadnje opopraj. Res pravi ohrovt.

Ste nam našli novega čitatelja?

Dve poučni zgodbi

Dne 6. marca 1940. je nepričakovano umrl v vasi Strmica nad Laškimi 30 letni tekstilni delavec Medved Janez, ki je zapustil ženo in dvoje nepreskrbljenih otrok brez vsakega imetja. Imenovani je bil zavarovan pri „Karitas“ za vsoto 5.160 Din. ter je plačeval prispevke pol leta, naker je odstopil kljub prigovarjanju krajevnega zastopnika. Danes, ko je prepozno, je vdovi žal, da sta z možem odstopila od zavarovanja, ker bi ji bila denarna pomoč sedaj nujno potrebna. Takih žalostnih slučajev je bilo v tamkajšnji okolici že več, česar pa so zavarovalci sami krivi...

Dne 9. marca se je smrtno ponesrečil Zidar Rudolf iz Polane pri Slivnici. Padel je v prepadi in si prebil lobanjo. Zidar je bil poročen in oče štirih nedoraslih otrok. Star je bil komaj 37 let. Pred letom dni se je bil zavaroval pri „Karitas“. Gotovo ni slutil, da se bo tako kmalu ponesrečil. „Karitas“ je sedaj vdovi izplačala dvojno zavarovalno vsoto, kakor to stori pri vsakem smrtnem slučaju vsled nesreče. Tako je družina zaenkrat rešena vsaj gmočnih skrbi.

Navedeni zgodbi vsebujeta sledeči nauk: 1. Če ste zavarovani, redno plačujte premije, da ne bo obžalovanja, ko bi bilo že prepozno; 2. če ste niste zavarovani, se čim prej zavarujte, ker smrt vedno hodi okrog in ne izbira med žrtvami. — Zavarujete se lahko pri krajevnih zastopnikih ali pa pri vodstvu Karitas v Mariboru (Orožnova u. 8.).

NOVE KNJIGE!

Slovarci smo dobili dve novi in zelo potrebni knjigi: Fran Erjavec, *Slovenija in Slovenci in Jeraj: Slovenci in Jugoslavija*. Prva nam pokaže nas Slovence v preteklosti in sedanjosti. Kaj smo, koliko nas je, kaj delamo in kje smo vse na svetu. Knjigo krasijo lepe slike naših krajev in naših velikih mož. Druga knjiga nam pa govori o narodni in državljanski zavesti, o pravicah in dolžnostih Slovencev v Jugoslaviji. Obe knjigi toplo priporočamo vsem našim čitateljem in prijateljem našega naroda in države. Dobita se v Mohorjevi knjigarni v Soboti. Prva stane 20 dinarjev, druga samo 2 dinarja. Vsak naš zavedni Slovenec v Slovenski Krajini mora dobro poznati svoj narod in državo.

Pošta

Gumilar Aleksander, Vidonci. Pozvek Ceciliji, Francija je ostalo na 1940. l. 20 din od naročnine. Poslali ste 136 din, 36 din je bilo za Cvrčnjek Avgustina v Nemčiji. Za Pozvek Cecilijo 80 din za 1939. l. 20 din za letos. Prosimo še ostalo naročnino, ar se je poštnina podražila. Horvat Martin, Renkovci. Mati ti je plačala za Novine letos 21 din. Horvat Ivan & Sompis. Sprejeli 87-25 din. Krauthaker Veronika, Le Pot de Fer. Sprejeli 4-50 din. Nemeš Vincel, Tešanovci. Od naročnine Novak Rozalije je ostalo 21-50 din. Mi smo to spisal vam za 1940. leto, vi pa z njov obračunajte. Šlemer Adela, Vidonci. Bunderla Kalmari je ostalo od naročnine v Franciji 3-50 din, to smo vam v dobro spisali za lansko leto. Fartek Jožef, Dolič. V Franciji vam je ostalo 34 din naročnine, spisali smo je k širitelici. Če pa ne bi več pri njej dobivali, nam sporočite. Iz Francije sprejeli naročnino od sledečih: Dominko Eva, à Bioncourt 112 din. Kamplin Roza, Sifflois 36 din, Režonja Štefan, Largnu - sur - Automne 17-25 din, Gabor Štefan, M. Polana. Gomboš Katarini je lani ostalo v Franciji 11-50 din. Zato njej letos davilite liste. Horvat Mariji ostalo 12 din v Franciji davilite liste, ostalo vam doplača Gutman Alojzija, Pailhes. Na lani i letos vse plačano. Na koj ste odločili višek naročnine? Špilak Ivan, Brezovica. Horvat Ivan, šteromi ste vi naročili Novine, ma naprej plačeno, lani je javo, da pošle novi naslov, pa ga dozdaj ešče ne poslaol, javite nam, če je že doma ali še v Franciji.

M. Balazic:

Zastrto življenje

(Nadaljevanje)

Ko sem se o božiču prvokrat prikazal doma v kolarju, so vsi domači zrl na me z nekim tihim ponosom in mirnim zadoščenjem, da sem se vendarle sedaj umiril i ustalil. Nemirne noči domačih so pozabljene in ves strah pokopan. Vsi so me na glas občudovali, kakor da ne bi verjeli samo lastnim očem.

„Pa te nič ne tišči“ so se zanimali, ko so videli visoki kolár in nekateri so ga celo potipali.

„Kaj še,“ sem se samo rahlo nasmehnul in se resno držal, češ, v kolarju se ne spodobi smejati se na ves glas.

Tedaj sem se ozrl na mamico. Tiho, brez besede je sedela na klopi ob peči. Z levo roko si je narahlo podpirala brado. Resno — zamišljena je sedela in prisluškovala našim pogovorom.

In sem stopil še k njej.

„Tak, mamica, zdaj pa je preoblečeni!“

Pa bi jo videli, kako se je zganiil in oživel njen obraz v mehkih gubah, le oči, bele oči so ostale mrtve. S prsti se je dotipala do kolarja in se ga z neko pobožnostjo dotaknila.

Pokimala je z glavo. Nato se je oprljela moje roke in ustnice so ji zadržtele:

„Bog moj dragi, zakaj tega nisem dočakala z zdravimi očmi? Vidiš, kaj sem pričakala sedaj na stara leta.“

In sem videl, kako so ji bele oči navrele solze ter se utirale po licu. In v teh solzah sem bral in razumel, kar sem že davno občutil v srcu. Jokala je kakor dete, meni pa je bilo, kakor bi mi z nožem rezal v srce. Saj moje tolažilne besede so bile tako prazne in plehke v primeri s tem, s kako tiho vdanostjo je prenašala lastno nesrečo.

Ščasoma se je vsega tako navedila na domačem domu, da si je upala sama čez dvorišče v hlev, dojit krávo, v granar, odkoder mi je mnogokrat prinesla svinjine in krljev, šla sama natakati v pivnico vina, ne da bi razlila le kapljo, kar je poznala po tenkem ali močnem curku, šla v grede okapat in plet salato in zelje. Tudi zakurila je na ognjišču in če s plamenom gori, je spoznala po tem, da je podržala roke nad ognjem. K mizi nikoli ni hotela sesti, češ, da bi samo razcedila po mizi. Svojo jed je uporabljala na klopi ob peči.

Tako se je po dvorišču, doma in v hiši natanko razpoznavala.

Včasih pa se je le zmešala.

Nekoč sem šel po navadi v hlev, ko je došla. Rada me je imela in jaz sem se rad razgovarjal z njo, ker mi je govorila o vseh majhnih podrobnostih, da so se ji besede kar vsipavale iz ust.

Našel sem jo v kotu, kako je iskala in tipala na vse strani.

„Kaj pa iščete, mamica?“

„A, ti si? Znaš, da sem se tako zmešala, da ne najdem poti iz hleva,“ je obstala in čakala, da sem jo prijel za roko in jo vodil na dvorišče.

Mali sedemletni sestri je zdrknil precej naphani Števek iz rok, in padel na nos. Kakor vsako zdravo dete je tudi on vreščal. Mamica ga je pobrala, dvignila v naročje in potišila. Nobeden ni znal tako lepo varovati, zato smo vsi silili k njej in se v njenem naročju počutili varni.

„Čakaj, čakaj, že povem mami, kaj si napravila s Števekom. Tako paziš ti na njega, da bi se še lahko ubil poleg tebe,“ ji je žugala s prstom.

Sestra pa je pobegnila v ogrado za hlev, da ni slišala več Števekovega joka, pa tudi mamice ne in premišljala, kako bi ušla kazni.

„Da moreš biti taka. Kaj bi se mu lahko pripetilo! Na cintor bi ga morali odnesti. Ne bi nič jokala za

njim?“ Segala je z roko v polkrogu okrog sebe, da bi jo dosegla, pa je segala le v prazen prostor.

— „Kje si? Sem stopil!“ Pri-sluhnila je. Nobenega glasa v odgovor. Njeno govorjenje je izzvenelo v prazno ne, da bi vedela, da je nihče ne posluša.

Neko poletno popoldne smo bili zbrani vsi na stopnišču. Glasno smo se smejali ob dobri volji, še mamici se je razlezel smeh po obrazu. Šla nam je po piti proti pivnici, kakor po navadi sama. S hitrim in čilim korakom je šla proti pivnici z rahlo dvignjeno desnico pred sabo, da se ne bi kam zaletela. Pa je že tolikokrat prehodila to smer, da je že po korakih vedela, kdaj pridejo stopnice. Ker je delala prenažle korake, je pozabila šteti, in preden je dotipala steno, se je z vso silo zaletela v cementni ogal. Odreveneli smo, tako je počilo, beseda nam je zamrla, v dveh, treh skokih sem bil pri njej. Ona pa se je brez besede sesedla, kri se ji je pocedila s čela in tihe solze so ji polzele po licu kakor rahel pomladni dež.

Zato je sedaj plah njen korak in z rahlo dvignjeno desnico vedno kroži pred sabo pri hoji.

Mar res ni svet zanjo ustvarjen? (Konec)